

عنوان مقاله:

بررسی ریشه نظری عینیت مبیع در نظام حقوقی ایران و فقه امامیه

محل انتشار:

دوفصلنامه مطالعات فقه اسلامی و مبانی حقوق، دوره 16، شماره 45 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 28

نویسندگان:

محمد بهرامی خوشکار - دانشیار گروه فقه و حقوق اسلامی، دانشگاه شهید مطهری (ره)، تهران، ایران

سیدسعید حسینی یکتا - کارشناسی ارشد فقه و حقوق خصوصی، دانشگاه شهید مطهری (ره)، تهران، ایران

صادق صیادی - کارشناسی ارشد حقوق خصوصی، دانشکده حقوق، دانشگاه شهید بهشتی (ره)، تهران، ایران

خلاصه مقاله:

بیع، از کهن ترین و رایج ترین عقود در جوامع بشری است. این عقد بر اهمیت، مورد امضای شارع در شریعت مقدس اسلام قرار گرفته و با توجه به ماهیت عرفی آن فقیهان تعاریفی از عقد بیع ارائه نموده اند. با تأمل در اغلب این تعاریف استنباط می شود که مبیع باید «عین» باشد، درحالی که امروزه اموالی که وجود خارجی ندارند مانند ارزهای دیجیتال و انواع مختلف حقوق از جمله حق تالیف، سرقتی و... به کثرت در عرف، مورد خریدوفروش واقع می شوند. با تدقیق در دیدگاه فقیهان، مشخص می شود که در رابطه با الزام عین بودن مبیع، بین فقها اختلاف نظر وجود دارد و برخی از آنان، بیع را «انتقال ملک» و بعضی دیگر «انتقال عین» تعریف کرده اند. اختلاف نظر در این زمینه در نظرات حقوق دانان هم قابل مشاهده است. در کتاب و سنت نیز مطلبی در رابطه با ضرورت عین بودن مبیع مطرح نگردیده و همچنین برای این موضوع نصی در منابع فقهی یافت نشده و فقهای متقدم نیز بر مبنای فتاوی سایر فقها به این شرط تصریح کرده اند. اگر چه در سال ۱۳۰۷ تعریف عقد بیع، تعریفی سازگار با جامعه و عرف تلقی می شده است، اما در دوره زمانی کنونی ادله طرفداران عینیت مبیع مورد قبول نبوده و محل انتقاد هستند و باید قید «عین» از تعاریف مذکور حذف و تعبیری مناسب با واقعیت عرفی ارائه گردد که به اعتقاد نگارندگان این تعبیر، «مال» اعم از عین خارجی، حق، منفعت و... است. این پژوهش با روش توصیفی، تحلیلی و بر پایه منابع کتابخانه ای انجام شده است

کلمات کلیدی:

عقد بیع، عین، مبیع، ماده ۳۳۸ قانون مدنی، اموال غیرمادی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1577350>

